

RenSiedTorf

Tytuł projektu: **Renaturalizacja siedlisk i roślinności na zdegradowanych torfowiskach wysokich woj. pomorskiego**

Termin realizacji projektu: 01.04.2011-31.03.2013

Koszt całkowity projektu: **4 890 477,57 PLN**

Kwota dofinansowania ze środków **EFRR POIiŚ: 4 149 621,92 PLN**

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

<https://www.pois.gov.pl/>

Kwota dofinansowania ze środków **NFOŚiGW w Warszawie: 732 286,26 PLN**

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

<http://www.nfosigw.gov.pl/>

Wkład własny: 8 569,39 PLN

Opis projektu:

Przedmiotem projektu były zdegradowane torfowiska wysokie woj. pomorskiego - kopolowe torfowiska wysokie typu bałtyckiego, które są jednymi z najbardziej zagrożonych typów ekosystemów nie tylko w Polsce, ale również w skali całej Europy. Naruszenie ich równowagi ekologicznej i postępująca degradacja są wynikiem m.in. wieloletniego osuszania, wydobywania torfu, pożarów, planowego zalesiania, a także spontanicznego wkraczania drzew na przesuszone podłoże torfowe. Spośród około 70 torfowisk tego typu, które stwierdzono na obszarze naszego kraju, żadne nie zachowało się w stanie w pełni naturalnym, ponad połowa uległa całkowitemu zniszczeniu, a z pozostałych zaledwie 24 uznano za rokujące możliwość utrzymania się pod warunkiem prowadzenia czynnej ochrony. Bardzo istotny jest przy tym fakt, że torfowiska wysokie typu bałtyckiego w Polsce osiągają południową granicę swojego zasięgu i z tego powodu ich skuteczna ochrona jest szczególnie ważna.

Projekt "Renaturalizacja siedlisk i roślinności na zdegradowanych torfowiskach wysokich woj. pomorskiego" był drugim projektem dotyczącym ochrony torfowisk wysokich, realizowanym przez Fundację Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego ze środków V priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Działaniami projektu objęte były trzy

torfowiska: Łebskie Bagno, Czarne Bagno i Bielawskie Błoto. Wszystkie podlegają ochronie rezerwatowej i ponadto wchodzą w skład sieci Natura 2000.

Strategicznym celem projektu było zainicjowanie i wspomaganie procesu renaturyzacji siedlisk przyrodniczych występujących w wymienionych rezerwach, w tym przede wszystkim siedlisk: 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej lub stymulowanej regeneracji, 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym Erica tetralix i *91D0 Bory i lasy bagienne.

Główne zaplanowane działania to:

- Podwyższenie przegród piętrzących wodę na rowach odwadniających;
- Zasypanie części rowów odwadniających;
- Reintrodukcja 3 gatunków torfowców na powierzchnie po frezerowym wydobyciu torfu;
- Usunięcie nalotów drzew i odrostów brzozy;
- Koszenie wrzosu;
- Trzebieże w nasadzonych drzewostanach sosnowych;
- Pomiar i obserwacje hydrologiczne na każdym z obiektów celem obliczenia ich bilansów wodnych.

Oczekiwane efekty ekologiczne:

- Podniesienie poziomu wody gruntowej na każdym z torfowisk i zmniejszenie amplitudy jej wahań w cyklu rocznym, co jest podstawowym warunkiem rozwoju roślinności torfotwórczej;
- Stymulacja i podtrzymanie procesu torfotwórczego w miejscach, gdzie wskutek sztucznego obniżenia poziomu wody został on spowolniony lub zahamowany;
- Zainicjowanie rozwoju warstwy mszystej na powierzchni poeksploatacyjnej niepodlegającej spontanicznej sukcesji wtórnej z udziałem gatunków torfowiskowych;
- Poprawa warunków świetlnych, a w konsekwencji struktury gatunkowej w fitocenozach mszarnych i wrzosowiskowych opanowanych przez drzewa w okresie obniżonego poziomu wody;
- Zahamowanie ekspansji drzew na otwarte części torfowisk z roślinnością;
- Możliwość racjonalnego planowania dalszych działań ochronnych w oparciu o bilanse wodne każdego z torfowisk, dokumentujące ich rzeczywiste potencjał hydrologiczny.

Partnerami projektu są: Nadleśnictwo Lębork, Nadleśnictwo Wejherowo, Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku.

Dokumentacja fotograficzna:

Czarne Bagno. Powierzchnia poeksploatacyjna: przykrywanie słomą nowo wprowadzonych mchów torfowców celem ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Listopad 2011.

Czarne Bagno. Stacja meteorologiczna na powierzchni poeksploatacyjnej. Listopad 2011.

Czarne Bagno. Zasypany rów odwadniający. Listopad 2011.

Łebskie Bagno. Przesuszony brzeg torfowiska, strefa planowanego podniesienia poziomu wody poprzez podwyższenie zastawek na rowach odwadniających. Lipiec 2011.

Łębskie Bagno. Dobrze uwodniona centralna część torfowiska z roślinnością torfotwórczą. Lipiec 2011.

Bielawa. Północno-zachodni fragment rezerwatu – mozaika wilgotnych wrzosowisk i podtopionych obniżeń z roślinnością torfotwórczą. Listopad 2011.